Turkish Studies - Educational Sciences

eISSN: 2667-5609

www.turkishstudies.net/education

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Kurs Sürecinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*

Evaluation of the Course Process of "Training Program in Primary Schools" (IYEP) According to Teachers' Opinions

Vahit Ağa Yıldız** - Durmuş Kılıç***

Abstract: Many studies are being carried out in order to ensure academic success in educational environments. One of these studies is to support students with low success through extracurricular supportive courses. There are many courses for this purpose. One of them is the IYEP courses which started as of the 2018-2019 academic year. In this study, it is aimed to determine the opinions and suggestions of the practitioners about the implementation process of the "Training Program in Primary Schools" courses applied in primary schools. The study group of the study, which was designed as a case study, consisted of 17 classroom teachers who took part in IYEP courses in five different districts of Erzurum. The data collected through the unstructured interview form was analyzed by descriptive analysis. It was seen that the teachers had different opinions about whether the course increased academic success or not. Regarding the course process, it was mostly stated that the course did not reach its aim, student selection was not made correctly and there were deficiencies in planning. In the light of opinions of the teachers, the course will be held over the weekend and extended to a long period, the development of resource books and concrete materials, the purpose of the course to students and parents to explain the correct course, the participation of teachers in the planning process, the course and the psychosocial deficiencies support size may be recommended.

Structured Abstract: Introduction: To increase success, some measures are also taken by the central administrations that prepare the policy of education and are responsible for the implementation of the programs. A course similar to the Support and Training Courses (DYK), which started to be implemented in secondary schools in the past years, has started to be implemented in primary schools as of the 2018-2019 academic year.

---

*Bu çalışmanın kısa versiyonu, Haziran 2019'da düzenlenen VIth International Eurasian Educational Research Congress (EJER 2019)'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
PhD Student, Ataturk University Institute of Educational Sciences
ORCID 0000-0002-0493-2361
vahit442@gmail.com

*** Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi KKEF Temel Eğitim Bölümü.
Prof. Dr. Ataturk University KKEF Primary Education Department
ORCID 0000-0002-1217-1945
dkilic@atauni.edu.tr

Cite as/ Atıf: Yıldız, V. A. & Kılıç, D. (2020). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) kurs sürecinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, *Turkish Studies - Education*, 15(2), 1399-1410. https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40293

Received/Geliş: 24 December/Aralık 2019
Accepted/Kabul: 27 April/Nisan 2020
Copyright © INTAC LTD, Turkey

Checked by plagiarism software
Published/Yayın: 30 April/Nisan 2020
CC BY-NC 4.0

Before the Training Course in Primary Schools (İYEP), a placement test from Turkish and mathematics classes was held for the 3rd and 4th grades in schools, and the students determined to have deficiencies were grouped as 1, 2 and 3 levels from both courses and included in the courses. It has been observed that there are some discussions about these courses both among the teachers and the groups of teachers on social media. In this respect, it has been deemed necessary to analyze the opinions of the teachers involved in these courses and to offer solutions.

This study aims to evaluate the effectiveness of the (İYEP) courses applied in primary schools as of the 2018-2019 academic year. For this purpose, answers to the following questions will be sought:

1. How do the teachers think about the impact of the IYEP courses on student success?
2. What are the opinions of the teachers regarding whether the IYEP courses have reached their goals?
3. What are the opinions of the teachers regarding the selection of students for İYEP courses?
4. What are the opinions of the teachers regarding the planning of the IYEP courses?
5. What are the opinions of the teachers regarding the informing process before the IYEP course?
6. What are the problems determined by teachers during the IYEP course?
7. What are the teachers' suggestions for making the IYEP course more effective and efficient?

Theoretical Framework

Several studies have been conducted on the evaluation process of this program and evaluations have been made. There is a study that provides positive findings such as the program increases academic success and provides individual support to students, increases students' participation in the lesson, contributes to improving lesson performance, student motivation, and self-confidence, contributes to reducing anxiety and equality in students (Özdoğru and Güçlü, 2019). Also, the study frequently expresses problems and negativities such as difficulties in practice in crowded classrooms, problems due to individual differences of students, inadequate exam duration, exam questions do not serve the purpose, exam evaluation and entering the e-school takes too much time for the teacher and no fee is paid for this also available (Ulusoy et al, 2018).

Method

In this study, since the opinions of the teachers about the application process and effectiveness of the İYEP courses applied in primary school were examined, they were designed as a case study. Case studies are defined as the method in which one or more events, environments, programs, social groups or interconnected systems are examined in depth (Mcmillan, 2000). The study group of the research consists of 17 classroom teachers who took part in the İYEP course in 5 different districts of Erzurum. Participants were determined by appropriate sampling from the purposeful sampling methods (Büyüköztürk et al., 2016) and consist of teachers working in different settlements. The unstructured “interview form for IYEP courses” used as a data collection tool was developed by the researcher and its final form was obtained after receiving expert opinions. The data were analyzed by descriptive analysis. The responses obtained have been converted into codes and themes, and similar and different opinions are listed in addition to the ones concentrated on the themes of the answers received from the participants.

Finding and Discussion

Some of the teachers working in the İYEP courses stated that the courses increased the success, while others stated that they partially increased or did not increase. It was also stated that their success decreased after the course and that the “learned helplessness” and the unconsciousness of the parents affected the success. The vast majority of teachers stated that the courses did not reach their goals. For this reason, the planning and the program are not well done and the problems related to the sourcebooks are shown. The vast majority of teachers stated that student selection was not good for IYEP courses and that the placement test was insufficient to measure student levels. The vast majority of teachers stated that the planning and course process was not done well and that they were not adequately informed before and during the course. Regarding the problems experienced during the course, it is often stated that the course is not compulsory and therefore absenteeism. It was stated that this was caused by inefficiency because the books were not organized well and the courses

arrived late on weekdays and fatigue. Teachers mostly expressed the view that the courses should not be given on weekdays, the sourcebooks should be well organized and printed separately according to the modules.

Conclusion and Recommendations

In the study, the opinions of the teachers regarding the process of the İYEP courses were taken and evaluated. In this direction, to make the courses more effective, planning is done on time and well; developing strategies to make student selection more effective; Adequate information of administrators, teachers, parents and students to whom the course relates; the better arrangement of sourcebooks for each module; courses are held over the weekend and extended over a long period; students in different grade levels and modules being in different grades; It will be beneficial to make the guidance services more effective during the course, to give importance to the psycho-social support dimension and to give the personal rights of the teachers who give the courses completely.

Keywords: Primary Education, IYEP, Primary School, Educating Program, Course

Öz: Eğitim ortamlarında akademik başarıyı sağlama adına pek çok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de ders dışı destekleyici kurslarla, başarısı düşük öğrencileri desteklemektir. Bu amaçla verilen pek çok kurs bulunmaktadır. 2018-2019 Eğitim öğretim yılı itibariyle başlayan İYEP kursları da bunlardan biridir. Bu kursların farklı boyutlarına ilişkin olarak uygulayıcıların görüşlerini almak önem arz etmektedir. Bu çalışmada ilkokullarda uygulanan "İlkokullarda Yetiştirme Programı" (İYEP) kurslarının uygulama sürecine ilişkin uygulayıcıların görüş ve önerileri belirlemek amaçlanmıştır. Durum çalışması olarak desenlenen araştırmanın çalışma grubu Erzurum ilinin beş farklı ilçesinde İYEP kurslarında görev almış olan 17 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Yapılandırılmamış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Öğretmenlerin, kursun akademik başarıyı artırıp artırmadığı konusunda farklı görüşlere sahip olduğu görülmüştür. Kurs sürecine ilişkin olarak çoğunlukla kursun amacına ulaşmadığı, öğrenci seçiminin doğru yapılmadığı, planlamada eksiklikler olduğu görüşleri dile getirilmiştir. Devamsızlık ve hafta içi yapılması en önemli sorunlar olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, kursların hafta sonu yapılması ve uzun bir sürece yayılması, kaynak kitapların ve somut materyallerin geliştirilmesi, öğrencilere ve velilere kursun amacının doğru anlatılması, planlama sürecine öğretmenlerin de katılması, özlük haklarındaki eksikliklerin tamamlanması ve kursun psikososyal destek boyutuna önem verilmesi önerilebilir. Kurs sürecine ilişkin akademik başarının yanı sıra tutum, motivasyon vb. duyuşsal özelliklerin incelenmesi yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Eğitimi, İYEP, İlkokul, Yetiştirme Programı, Kurs

Giriş

Eğitim ortamları olan okulların temel amaçlarından biri de kazandırmaya çalıştığı bilgi ve beceri alanlarında başarı sağlamaktır. Okul ortamında nesnel olarak elde edilen bu başarıya akademik başarı denilmektedir. Akademik başarı öğrencinin bir yıllık çalışmasını yansıtan, bütün derslerden aldığı sınıf geçme notlarının aritmetik ortalamasıdır (Akhun,1980). Bu nedenle hem eğitim ortamının paydaşları olan öğretmenler, hem okul yöneticileri, hem öğrenci velileri hem de öğrenciler farklı alanlarda da olsa akademik başarıyı artırmak için çaba göstermektedir. Başarıyı artırmak adına eğitimin politikasını hazırlayan ve programların yürütülmesinden sorumlu olan merkezi yönetimlerce de birtakım önlemler alınmaktadır.

Türkiye'nin uluslararası sınavlardaki okuma ve matematik becerilerine ilişkin başarısı –yıllara göre farklılaşsa da- istenilen düzeye ulaşamamıştır. PISA 2018 Türkiye Ön Raporu'na göre Türkiye, okuma becerisinde dünya sıralamasında 40. sıradadır ve 2012 yılındaki puan ortalamasının altında yer almaktadır. Benzer şekilde matematik alanında ise 42. Sırada yer almıştır (MEB, 2019). Yine MEB'in yaptığı liselere giriş sınavı (LGS) sonuçları da öğrencilerin net doğru yanıt ortalamalarının istenilen düzeyde olmadığını ortaya koymuştur. MEB'in (2019) açıladığı sonuçlara göre 2018'de matematik net ortalaması 8,80 iken, 2019'da 11,14'tür. Türkçe dersi için ise 2018'de 17,31 iken, 2019'da 17,42 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla temel iki alanda eksikliklerin olduğu

ve bu alanlara odaklanılması gerektiği açıktır. Bu sınavlara hazırlamaka amacıyla yapılan kursların verimsizliği ve istenilen düzeyde etki göstermediği hem öğretmenlerin (Bozbayındır ve Kara, 2017; Canlı, 2019; Sarıca, 2019) hem de öğrencilerin görüşleriyle (Timur vd., 2020) ortaya çıkmıştır. Bu eksikliklerin giderilmesi adına, eğitimin daha da temel düzeyine inerek ilkokul düzeyinden destekleme eğitimlerine başlanması gereksinimi doğmuştur.

Geçtiğimiz yıllarda ortaokullarda uygulanmaya başlayan Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK) benzer bir kurs, 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren ilkokullarda da uygulanmaya başlanmıştır. İlkokullarda Yetiştirme Kursu (İYEP) öncesinde okullarda 3. ve 4. Sınıflara Türkçe ve matematik derslerinden seviye belirleme sınavı yapılmış, eksikleri olduğu belirlenen öğrenciler her iki dersten de 1, 2 ve 3. Seviye olarak gruplanmış ve kurslara alınmıştır. Kursların öncesinde öğretmenlerin bu konuda bilgilendirilmesi için seçilen öğretmenlere seminer çalışmaları yapılmıştır. Kursların ilerleyen haftalarında okullara birtakım kaynaklar gönderilmiş ve bu kaynaklar doğrultusunda eğitim yapmaları istenmiştir. Türkçe dersi için okuma yazma öğretimi, matematik dersi için ise işlem becerisi ağırlıklı olarak hazırlanan bu kaynaklar her üç seviyedeki öğrencilere de ortak olarak dağıtılmıştır. Ders olarak yalnızca Türkçe ve matematik derslerinin belirlenmesi temel iki alana yoğunlaşılması açısından önemlidir. Canlı (2019)'un çalışmasında DYK kurslarına ilişkin olarak öğretmenlerin ve yöneticilerin, ders sayısının ve çeşidinin azaltılması önerilerinin olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan özellikle temel ders olarak kabul edilen iki dersin ele alınması önemli görülmektedir. Bu programın değerlendirme sürecine ilişkin bir takım araştırmalar yapılmış ve sürece ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Programın akademik başarıyı arttırdığı ve öğrencilere bireysel destek sağladığı, öğrencilerin derse katılımını arttırdığı, ders performansını, öğrencinin motivasyonu ve özgüvenini arttırmada olumlu katkılarının olduğu, öğrencilerde kaygının azalmasında, fırsat eşitliği sağlamada katkısının olduğu gibi olumlu bulgulara ulaşan çalışma (Özdoğru ve Güçlü, 2019) olduğu gibi; kalabalık sınıflarda uygulamada sıkıntılar yaşandığı, öğrencilerin bireysel farklılıklarından dolayı sorunlar yaşandığı, sınav süresinin yetersiz olduğu, sınav sorularının amaca hizmet etmediği, sınav değerlendirme ve e-okula girme işlemlerinin öğretmenin çok zamanını aldığı ve bunun için ücret ödenmediği gibi sorunları ve olumsuzlukları sıkça dile getiren çalışma da mevcuttur (Ulusoy vd., 2018).

Sonuç olarak Türkiye'deki binlerce öğretmen ve milyonlarca öğrenciyi etkileyen, henüz yeni bir uygulama olarak 2018/2019 eğitim-öğretim yılından itibaren MEB tarafından hayata geçirilen ilkokullarda yetiştirme programı genel olarak değerlendirildiğinde, olumlu bir uygulama olmakla birlikte uygulama sürecinde bazı eksikliklerin ve aksaklıkların olduğu görülmektedir. Bu açıdan bu kurslarda görev alan öğretmenlerin kursa ilişkin görüşlerinin analiz edilmesi ve çözümler sunulması gerekli görülmüştür. Araştırma, henüz yeni ve üzerinde çalışma yapılmamış bir alana ilişkin görüş ve önerileri içerdiğinden alan yazına katkı sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın, ilk kez uygulanan bu programa ilişkin olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilip geliştirilmesi sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibariyle ilkokullarda uygulanan "İlkokullarda Yetiştirme Programı" (İYEP) kurslarının etkililiğini, uygulama öncesi ve süresince yaşanan sıkıntıları ve neler yapılabileceğini öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğretmenlerin İYEP kurslarının öğrenci başarısına etkisine ilişkin düşünceleri nasıldır?
2. Öğretmenlerin İYEP kurslarının amacına ulaşıp ulaşmadığına ilişkin görüşleri nasıldır?
3. Öğretmenlerin İYEP kurslarına öğrenci seçimi yapılmasına ilişkin görüşleri nasıldır?
4. Öğretmenlerin İYEP kurslarının planlanmasına ilişkin görüşleri nasıldır?
5. Öğretmenlerin İYEP kursu öncesinde bilgilendirilme sürecine ilişkin görüşleri nasıldır?
6. Öğretmenlerin İYEP kursu süresince, sürece ilişkin olarak belirlediği sorunlar nelerdir?
7. Öğretmenlerin İYEP kursunun daha etkili ve verimli yapılabilmesi için önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada ilkokulda uygulanan İYEP kurslarının uygulama süreci ve etkililiğine yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinden durum çalışması (case study) olarak desenlenmiştir. Durum çalışmaları, bir ya da daha fazla olay, ortam, program, sosyal grup veya birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlanmaktadır (Mcmillan, 2000). Durum çalışmalarında tek bir birim incelenir. Bu birim, birey, grup, site, sınıf, politika, program, süreç, kurum veya topluluk olabilir (Ary vd., 2010). Bu çalışmada belirli bir süre uygulanmış olan bir programın değerlendirmesi yapıldığından durum çalışması olarak düşünülebilir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Erzurum ilinin 5 farklı ilçesinde bulunan birer ilkokulda İYEP kursunda görev alan 17 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcılar amaçsal örnekleme yöntemlerinden uygun örneklemeyle belirlenmiş olup (Büyüköztürk vd., 2016: 92), farklı yerleşim yerlerinde (köy ve şehir merkezi) çalışan öğretmenlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin 7'si kadın, 10'u erkek öğretmenden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak yapılandırılmamış "İYEP kurslarına ilişkin görüşme formu" kullanılmıştır. Yapılandırılmamış görüşme, detaylı bir görüşme formu gerektirmez. Bunun yerine görüşmeci, görüşme yaptığı kişinin yanıtlarını yöneterek, istediği yanıtı almak için sorular sorar. Görüşmeci sürekli olarak görüşmecinin zihnine odaklanmak zorundadır. Bu yüzden öznel ve zaman alıcı bir yöntemdir (Gall vd., 2003). Doğal akış içerisinde, görüşülen kişinin bazen görüşme yapıldığını bile hissetmediği bir yöntemdir (Türnüklü, 2000). Bu nedenle derinlemesine bilgi almak için uygun bir yöntemdir. Veri toplama aracı olarak kullanılan form, araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve uzman görüşleri alınarak son şekli verilmiştir. Geliştirme sürecinde ilkin bu kursu veren öğretmenlerden süreç hakkında bilgi edinilmiş, sürece ilişkin hangi değişkenlerin olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, kurs sürecinin tümünü kapsayacak şekilde sorular oluşturulmuştur. İlkin, kurs veren öğretmenlerden görüş alınarak, soruların sürecin tümü için veri toplamak için uygun olup olmadığına ilişkin görüş alınmış, böylece kapsam geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Soruların dil uygunluğu için tekrar görüş alınmış ve son olarak da program geliştirme uzmanı olan iki akademisyenden de görüş alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılarak forma son şekli verilmiştir. Son haliyle 7 sorudan oluşan formun pilot uygulaması yapılmış ve amaç doğrultusunda yanıtların alındığı görülmüştür. Böylece araştırmanın geçerlik ve güvenirliğine katkı sunulmaya çalışılmıştır. Bu uygulamalar sonrasında veri toplama işlemine geçilmiştir.

Verilerin Çözümlenmesi

Veriler betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler, önceden belirlenmiş temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme sürecinde kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Görüşmede kullanılan sorular temel alınarak öğretmenlerin verdikleri yanıtlar, öğretmenlerin kodları da kullanılarak tablolaştırılmış ve sunulmuştur. Ayrıca tabloda sunulan kodlara ilişkin doğrudan alıntılar verilmiş ve bu kodlara ulaşılan kısımlar altı çizili olarak gösterilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin İYEP kurslarına ilişkin görüşleri her bir araştırma sorusuna yanıt olacak şekilde sunulmuştur.

Öğretmenlerin İYEP Kurslarının Öğrenci Başarısına Etkisine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere, İYEP kurslarının başarıyı artırıp artırmadığına ilişkin görüşleri sorulmuş ve alınan yanıtlara ilişkin sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: İYEP kurslarının başarıyı artırıp artırmadığına ilişkin görüşler

Belirtilen Görüş	Katılımcılar	n
Başarıyı artırdı.	ö2, ö3, ö6, ö7, ö9, ö15, ö17	7
Başarıyı artırmadı.	ö1, ö4, ö11, ö12, ö13, ö14, ö16	7
Başarıyı kısmen artırdı.	ö7,ö8, ö10	3

Tablo 1'de görüldüğü üzere, İYEP kurslarında görevli olan eşit sayıda öğretmenden (n=7) kursların başarıyı artırdığı ve artırmadığı görüşlerini ileri sürülmüştür. Bu konuda farklı görüşler mevcuttur.

Ö3: *"Sınıf içinde akademik anlamda geri kalmış öğrencilere sunulan bir hizmettir. Bence öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir."*

Ö16: *"Başarı seviyesi düşük öğrenciler sadece İYEP kursu ile başarılı olamazlar. Diğer faktörlerin de düzeltilmesi gerekir.*

Ö4: *"Öğrenci ve veli profilinin düşük olması nedeniyle fazla olumlu bir etki gözlenemedi. Sonuçta bu öğrenciler zaten düşük başarıya sahip olduğundan sürekli desteklenmeli. Velilerin bilinçsizliği buna imkân tanımıyor."*

Öğretmenlerin İYEP Kurslarının Amacına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere, kursun amacına ulaşıp ulaşmadığı sorulmuş ve alınan görüşler doğrultusunda elde edilen bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: İYEP kurslarının amacına ulaşıp ulaşmadığına ilişkin görüşler

Belirtilen Görüş	Katılımcılar	n
Amacına ulaşmadı.	ö4, ö5, ö7, ö8. ö10, ö11, ö12,ö13, ö14, ö16	10
Kısmen amacına ulaştı.	ö1, ö3, ö6, ö9,ö17	5
Amacına ulaştı.	ö2, ö15	2

Tablo 2'de görüldüğü üzere, öğretmenlerin büyük çoğunluğu kursların amacına ulaşmadığını belirtmiştir (n=10). Buna gerekçe olarak farklı görüşler ileri sürülmüştür.

Ö7: *"Amacına ulaştığını sanmıyorum. Bu kursun daha önceden planlanmış olması gerekiyordu. Hızlandırılmış bir kurs oldu. Dersten sonra öğrencilerin yorgun olması kursun verimliliğini düşürdü."*

Ö12: *"Amacına ulaşmadı. Çünkü programlama iyi yapılmadı. Velilerle işbirliği sağlanamadı. Kursun zorunlu olmaması da ayrıca olumsuz etkiledi."*

Bu görüşlere karşın kursun amacına ulaştığını belirten öğretmenler de olmuştur.

Ö15: *"Evet ulaştı. Öğrenci sayısının az olması, öğrencilerle bireysel ilgilenmemi sağladı. Eksikleri tespit edip düzeltmek daha kolay oldu.*

Öğretmenlerin İYEP Kurslarına Öğrenci Seçimine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere İYEP kurslarına alınacak öğrencilerin seçiminin doğru yapılıp yapılmadığına ilişkin görüşleri sorulmuş ve bu görüşlere ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Kurslara öğrenci seçiminin yapılmasına ilişkin görüşler

Belirtilen Görüş	Katılımcılar	n
Yanlış yapıldı.	ö4, ö5, ö7, ö11, ö12, ö13, ö15	7
Doğru yapıldı.	ö1, ö3, ö6, ö9, ö14	5
Kısmen doğru yapıldı.	ö2, ö8, ö10, ö16, ö17	5

Tablo 3'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin büyük çoğunluğu İYEP kurslarına öğrenci seçiminin doğru bir şekilde yapılmadığını (n=7), seviye belirleme sınavının öğrenci seviyelerini ölçmek için yetersiz olduğunu dile getirmiştir. Bu konuya ilişkin farklı görüşler dile getirilmiştir. Doğru yapıldığını belirten az da olsa öğretmen mevcuttur.

Ö3: *"Evet düşünüyorum, çünkü öğrenci seçmek için sınav yapıldı ve öğrenciler seviyelerine göre belirlendi."*

Bazı öğretmenler ise öğrenci seçiminin kısmen doğru yapıldığı görüşündedir.

Ö2: *"Kısmen doğru yapıldı. Çok başarısız olan öğrencileri tamamen seçebilecek bir seçim olmadı."*

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunda ise öğrenci seçiminin yanlış yapıldığı görüşü hakimdir.

Ö12: *"Doğru yapıldığını düşünmüyorum. Ölçme, uygun yapılmadı. Öğretmen isteğiyle öğrenci eklenmesi ve eklenenlerin doğrudan modül 1'de yer alması süreci olumsuz etkiledi."*

Öğretmenlerin İYEP Kurslarının Planlanmasına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere İYEP kurslarının planlama sürecinin doğru yapılığ yapılmadığına ilişkin görüşleri sorulmuş ve bu görüşlere ilişkin elde edilen bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Kursların planlama sürecine ilişkin görüşler

Planlamaya İlişkin görüşler	Katılımcılar	n
Yanlış yapıldı.	ö5, ö6, ö7, ö8, ö10, ö11, ö12, ö13, ö14, ö15,ö16, ö17	12
Doğru yapıldı.	ö1, ö3, ö4	3
Kısmen doğru yapıldı.	ö2, ö9	2

Tablo 4'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin çoğunluğu kursun planlama sürecinin doğru yapılmadığını (n=12) belirtmişlerdir. Planlama sürecine ilişkin farklı görüşler yer almıştır.

Ö11: *"Planlama doğru yapılmadı. Farklı modüllerdeki öğrenciler aynı gruba yazıldı. Bunun sonucunda sınıflarda seviye farkı oluştu."*

Ö10: *"Planlamada psikolojik destek kısmı eksik kaldı."*

Ö16: *"Planlama doğru yapılmaya çalışıldı ancak süre kısa olduğu için oldubittiye getirildi."*

Ö9: *"Evet doğru yapıldı, modül gruplarının olması iyiydi."*

Öğretmenlerin İYEP Kursu Süresince Belirlediği Sorunlar

Öğretmenlere İYEP kurs süresince genel olarak yaşanan sorunların neler olduğu sorulmuş ve elde edilen yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Kurs Sürecinde Yaşanan Sorunlar

Belirtilen Görüş	Katılımcılar	n
Devamsızlık yapılması, kursun zorunlu olmaması.	ö4, ö5, ö6, ö7, ö12	5
Hafta içi yapılması verimsizliğe yol açtı.	ö10, ö11,ö12, ö13	5
Psiko-sosyal destek boyutu ve rehberliğin eksik olması	ö10,ö12, ö14	3
Velilerce kursun iyi anlaşılamaması ve ilgisiz olmaları.	ö4, ö13, ö15	3
Farklı sınıfların veya modüllerin aynı grupta yer alması.	ö5, ö14, ö15	3
Öğrencilerin isteksiz, ilgisiz kişilerden oluşması.	ö8, ö9, ö13	3
Kaynak kitaplar iyi düzenlenmemişti ve geç verildi.	ö9, ö11,ö12	3
Öğrencilerin etiketlenmesi, utanması, dalgaya maruz kalmaları.	ö1, ö14, ö17	3
Kurs ücretlerinin yetersiz, öğretmenlerin ilgisiz olması.	ö7, ö12, ö14	3
Öğrencilerin neden geldiğinin farkında olmaması.	ö5, ö12	2
İdare iyi bilgilendirilmemişti ve duyarsızdı.	ö10,ö12	2
Değerlendirme sınavının çok geç yapılması.	ö2	1
Zamanın kısıtlı olması.	ö6	1
Somut materyallerin eksik olması.	ö15	1
Öğrencilerin iyi belirlenememesi.	ö7	1
Öğretmenlerin yeterince bilgilendirilmemesi.	ö7	1

Tablo 5'te görüldüğü üzere, öğretmenler kurs sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin olarak sıklıkla, kursun zorunlu olmaması ve bu nedenle devamsızlık yapılması ile hafta içi yapılması görüşlerini dile getirmiştir (n=5).

Ö12: *"Kurs zorunlu değildi, bu nedenle veliler kursa göndermedi."*

Ö10: *"Öğrenciler altı saat dersten sonra kursu angarya olarak görüyorlar ve sıkılıyorlar."*

Ayrıca psikososyal destek boyutunun eksik kaldığı ve uygulanmadığı, velilerin kursu yeterince anlayamamaları, farklı sınıfların veya modüllerin aynı sınıfta yer alması, öğrencilerin ilgisiz kişilerden oluşması, kaynak kitapların geç verilmesi ve iyi düzenlenmemiş olması, öğrencilerin etiketlenmesi ve dalgaya maruz kalmaları ile öğretmenlerin kurs ücretlerinin düşük ve özlük haklarında eşdeğer kurslara giren kişilere göre eksiklikler olması (n=3) gibi sorunlar dile getirilmiştir.

Öğretmenlerin İYEP Kursu Öncesinde Bilgilendirilme Sürecine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlere İYEP kursu öncesinde yeterli bilgilendirme yapılıp yapılmadığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmelerin bilgilendirme sürecine ilişkin verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Kurs öncesi bilgilendirmeye ilişkin görüşler

Bilgilendirme Sürecine İlişkin görüşler	Katılımcılar	n
Hayır, bilgilendirme yapılmadı.	ö2,ö3,ö6,ö7,ö8,ö10,ö11,ö13,ö14,ö15	10
Evet, bilgilendirme yapıldı.	ö4, ö5, ö9,ö16, ö17	5
Kısmen bilgilendirme yapıldı.	ö1, ö12	2

Tablo 6'da görüldüğü üzere, öğretmenlerin büyük çoğunluğu (n=10) İYEP kursları öncesinde yeterince bilgilendirilmediği belirtmiştir. Bu konuya ilişkin olarak farklı görüşler dile getirilmiştir.

Ö2: *"Hayır bilgilendirilmedik. Süreç içerisinde sorunlarla karşılaştıkça çözmeye çalıştık."*

Az sayıda öğretmen (n=5) ise bilgilendirmenin yapıldığını dile getirmişlerdir.

Ö1: *"Evet, baştan bilgilendirildik ancak kursu verdiğimiz süre içinde değil."*

İYEP komisyonunda yer almasına rağmen, yapılan bilgilendirmeden memnun olmayan öğretmenlerin de olduğu görülmüştür.

Ö7: *"İYEP kursu komisyonundaydım. Seminere de katıldım. Bilgilendirme yeterli değildi."*

Öğretmenlerin İYEP Kursunun Etkililiği ve Verimliliği İçin Önerileri

Son olarak öğretmenlere İYEP kursunun ilerleyen yıllarda etkili ve verimli bir biçimde yürütülebilmesi için ne gibi önerilerinin olduğu sorulmuştur. Öğretmenlerin önerilerine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Kursun etkililiği için öneriler

Öneriler	Katılımcılar	n
Kurslar hafta sonu yapılmalı	ö4, ö5, ö10, ö13,ö14	5
Kaynak kitaplar ve materyaller geliştirilmesi	ö3, ö5, ö7, ö9, ö12	5
Öğrenci seçimi adil olmalı ve iyi yapılmalı.	ö4, ö7, ö11, ö13	4
Öğrenci velilerine bilgilendirici seminer verilmeli	ö1, ö11, ö15	3
Planlama öğretmenlerin katılımıyla dönem başında yapılmalı.	ö5, ö6, ö12	3
Daha fazla süre olmalı.	ö6, ö14, ö15	3
Devamsızlık önlenmeli ve kurs zorunlu olmalı	ö6, ö12, ö15	3
Kurs ücretleri artırılmalı ve özlük hakları geliştirilmeli	ö7, ö12, ö14	3
Öğrenciler için kendilerini ifade edebileceği alanlar yaratılmalı	ö9, ö10, ö16	3
Psiko-sosyal destek artırılmalı, rehberlik servisi aktif olmalı.	ö9, ö12	2
Haftalık ders saati sayısı azaltılmalı.	ö8, ö13	2
Sınıf başına düşen öğrenci sayısı daha da düşürülmeli	ö2	1
Kazanımlar zenginleştirilmeli.	ö8	1
Öğretmenler yeterince bilgilendirilmeli, kurs almalı.	ö3	1
Gruplar öğrenci seviyesi, sınıf düzeyi vb. dikkate alınarak yapılmalı.	ö5	1
Belli aralıklarla izleme testleri yapılmalı.	ö12	1
Aynı modüldeki öğrenciler aynı sınıfta olmalı	ö15	1
Ölçme süreç içinde yapılmalı ve bunu öğretmen yapmalı.	ö7	1

Tablo 7'de görüldüğü üzere öğretmenler çoğunlukla, kursların hafta içi verilmemesi, kaynak kitapların iyi düzenlenmesi ve modüllere göre ayrı ayrı basılması görüşünü dile getirmişlerdir (n=5). Ayrıca planlamanın dönem başında ve öğretmenlerin katılımıyla yapılması, öğrenci seçiminin daha nesnel ve adil yapılması, psikososyal destek boyutuna ağırlık verilmesi, öğretmenlerin kursa ilişkin özlük haklarının DYK kurslarına denk hale getirilmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Sonuç ve Tartışma

Çalışmada öğretmenlerin İYEP kurslarının uygulama sürecine yönelik görüşleri alınmış ve değerlendirilmiştir. Kursların öğrenci başarısına etkisi, amacına ulaşıp ulaşmadığı, öğrenci seçiminin yapılması, sürecin planlanması, kurslara yönelik bilgilendirme çalışmaları ve süreçte karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerden görüşler alınmıştır. Ayrıca bu sürecin daha etkili ve verimli yürütülmesi adına öğretmenlerin önerileri de belirlenmiştir.

Öğretmenler, bu kursların akademik başarıyı artırıp artırmadığına ilişkin farklı görüşlere sahip olmakla birlikte sıklıkla başarıyı artırdığını belirtmişlerdir. Ünsal ve Korkmaz'ın (2016) ve Sarıca'nın (2019) çalışmasında da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bazı öğretmenler, başarıda kısmi bir artış olduğunu veya elde edilen başarının kalıcılığının olmadığını dile getirirken, diğerleri ise başarıyı artırmadığını belirtmişlerdir. MEB tarafından kurs öncesinde basılı olarak yapılan ön test ve kurs sonrası yapılan son test sonuçlarının açıklanmasının ve başarıda anlamlı bir farklılık oluşup

oluşmadığının belirtilmesinin bu konuya açıklık getireceği düşünülmektedir. Kursların amacına ulaşıp ulaşmadığı konusunda öğretmenler çoğunlukla, amacına ulaşmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir kısmı ise kısmen ulaştığını veya ulaştığını belirtmişlerdir. Bu yanıtlar, ilk araştırma sorusunda verilen yanıtlarla zıtlık oluşturmaktadır.

Seçme ve yerleştirme amaçlı kullanılan testlerin amacı, ölçülmek istenen yetenek doğrultusunda bireyler arasındaki farklılıkları olabildiğince hassas ve doğru bir şekilde ölçebilmektir. Bu ölçme yapılırken kullanılan sınavın, sınava giren kitle içindeki hiçbir alt gruba avantaj sağlamaması, yanlı olmaması beklenir (Kalaycıoğlu ve Kelecioğlu, 2011). Öğrenci seçimine ilişkin olarak öğretmenlerin çoğunluğu, öğrenci seçiminin doğru yapılmadığını belirtmişlerdir. Sınavın öğrencileri doğru seçmediği, öğretmenlerin de sürece dahil olması gerektiği gibi görüşler dile getirilmiştir. Ulusoy vd.'nin (2018) çalışmasında da, sınava gerek duyulmadan öğretmenin yetersiz gördüğü öğrencileri kurslara seçmesi gerektiği görüşü dile getirilmiştir. Yine, bazı öğrencilerin durumu kötü olmasına rağmen sınavı geçtiği ve kurs programına alınmadığı, aksine başarı durumu daha iyi olan öğrencilerin kursa katıldığı gibi görüşler belirtilmiştir.

Kursların planlamasının iyi yapılmadığı düşünülmektedir. Planlamaya geç kalındığı, gerekli altyapının ve materyalin oluşturulmadan kursların başlatıldığı, paydaşların yeterince haberdar edilmediği ve bilgilendirilmediği belirtilmiştir. Bozbayındır ve Kara (2017) ve Sarıca'nın (2019) çalışmalarında da benzer şekilde öğretmen ve ders planlamasının iyi yapılmadığını belirlenmişlerdir. Çalışmada öğrencilerin devamsızlık yapmaları, hafta içi yapılması ve verimsizliğe yol açması, kursa yönelik kaynak eksikliği, öğrencilerde kursa yönelik motivasyon düşüklüğü, ailelerin kursa yönelik ilgisizliği gibi sorunlar belirtilmiştir. Bozbayındır ve Kara (2017), Canlı (2019) ve Sarıca'nın (2019)'un çalışmalarında da alınan öğretgmen ve yönetici görüşleri benzer sonuçları ortaya koymaktadır. Üstelik öğrenciler de benzer düşüncelere sahiptir. Timur vd. (2020) çalışmalarında öğrencilerin kursların hafta içi olması, kaynakların yetersizliği gibi sorunalrın olduğunu dile getirmişlerdir. Sınıf düzeyi farklılaşsa da benzer kurslarda benzer sorunların yaşanması, ciddi anlamda düzenlemelerin yapılması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Öneriler

Bu doğrultuda kursların daha etkili hale getirilmesi adına birtakım öneriler getirilebilir.

Program hazırlayıcılara; planlamanın zamanında ve iyi yapılması; öğrenci seçiminin daha etkili yapılabilmesi için stratejiler geliştirilmesi; kursun ilgili olduğu idareciler, öğretmenler, veliler ve öğrencilerin yeterince bilgilendirilmesi; kaynak kitapların her bir modül için ve daha iyi bir şekilde düzenlenmesi; kursların hafta sonu yapılması ve uzun bir sürece yayılması; farklı sınıf düzeylerindeki ve modüldeki öğrencilerin farklı sınıflarda olması; kurs sürecinde rehberlik servislerinin daha etkin hale getirilip, psiko-sosyal destek boyutuna önem verilmesi ve kursları veren öğretmenlerin özlük haklarının eksiksiz verilmesi önerileri getirilebilir.

Okullarda bu süreci yürüten öğretmenlere de birtakım öneriler getirilebilir. Öncelikle bu öğrencilerin öğrenme güçlüğü yaşayan ve birtakım nedenlerele bu kazanımları kazanamamış öğrenciler olduğu gerçeğinin farkında olmaları, süreci etkili hale getirecek materyaller hazırlamaları, farklı yöntem ve tekniklerle öğretimi kolaylaştırmaları önerilebilir.

Bu alanda araştırma yapacak araştırmacıların, okullarda bu süreci takip etmeleri, sürece ilşkin olumlu ve olumsuz tespitler yaparak bunları ilgili kuruluşlarla paylaşmaları ve bu sürece ilişkin bulgu ve tespitlerini akademik çalışmalar yaparak bilim dünyasına sunmaları önem arz etmektedir.

Kaynakça

Akhun, İ. (1980). *Akademik başarının kestirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. https://dx.doi.org/10.1501/egifak_0000000447

Ary, D., Jacobs, L. C., & Razavieh, A. (2010). *Introduction to research in education 8th edition, Wardswoth Cengage Learning.* Canada: Nelson Education Ltd Exotic Classic.

Bozbayındır, F. ve Kara, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sakarya University Journal of Education, 7*(2), 324-349. https://dx.doi.org/10.19126/suje.335982

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö, E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri(22. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları. https://dx.doi.org/10.14527/9789944919289

Canlı, S. (2019). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, *8*(2), 479-501. https://dx.doi.org/10.24315/tred.566362

Gall, M. D., Borg, W. R., & Gall, J. P. (1996). *Educational research: An introduction* (7th ed.). London: Longman Publishing.

Kalaycıoğlu, D. B., & Kelecioğlu, H. (2011). Öğrenci Seçme Sınavı'nın madde yanlılığı açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *36*(161).

Mcmillan, J. H. (2000). Educational research: Fundamentals fort he cunsomer (3th ed.). New York: Longman

Milli Eğitim Bakanlığı (2019). LGS Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Başarısı Arttı. https://www.meb.gov.tr/lgsde-turkce-matematik-ve-fen-bilimleri-basarisi-artti/haber/19053/tr sitesinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 21.03.2020 https://dx.doi.org/10.14527/9786053186359.07

Milli Eğitim Bakanlığı (2019). PISA 2018 Türkiye Ön Raporu. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi, 10. http://www.kamuajans.com/egitim-personeli/pisa-2018-turkiye-on-raporu-h544291.html sitesinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 22.12.2019 https://dx.doi.org/10.17860/mersinefd.537194

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (2018). İYEP Uygulama Kılavuzu. tegm.meb.gov.tr sitesinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 08.04.2019

Özdoğru, M., Güçlü, N. (2019). İlkokullarda Yetiştirme Programına (İyep) İlişkin Öğretmen Görüşleri [Öz]. I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu'nda sunulan bildiri. İzmir.

Sarıca, R. (2019). Destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) yönelik öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(221), 91-122. https://dx.doi.org/10.24315/tred.566362

Timur, S., Kahraman, S., Timur, B., & İşseven, A. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK) İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, *10*(1), 216-228. https://dx.doi.org/10.24315/tred.566362

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *24*(24), 543-559.

Ulusoy, K., Topçubaşı, T., Erkuş, B., Gökçedağ, O, & Coşkun, E. (2018). Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programına katılacaköğrencilerin belirlenmesi ile

ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi [Öz]. International Congress of Eurasian Social Sciences (ICOESS)'te sunulan bildiri. Antalya.

Ünsal, S., & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2). https://dx.doi.org/10.33437/ksusbd.523869

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.